Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2025. gada 1. augustā [1]

Lieta C-371/24 (*Comdribus*) [i]

HW,
piedaloties
Ministère public

(*Cour d'appel de Paris* (Parīzes apelācijas tiesa, Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Fizisko personu aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi – Direktīva (ES) 2016/680 – 10. pants – Īpašu kategoriju datu apstrāde – Absolūta nepieciešamība – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 7., 8. un 49. pants

I. Ievads

1. Pirkstu nospiedumu noņemšana un personas fotografēšana ir tradicionāla identificēšanas metode kriminālizmeklēšanas kontekstā. Tomēr šie personas dati ļauj viennozīmīgi identificēt fizisku personu, un tādēļ tos uzskata par īpaši sensitīviem datiem.

2. Tiesai šajā lietā ir smalks uzdevums rast līdzsvaru starp, no vienas puses, praksi, ko policijas iestādes bieži uzskata par izplatītu, un, no otras puses, datu subjektu datu aizsardzību.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Direktīva (ES) 2016/680

3. Direktīvas (ES) 2016/680 [2] 1. panta 1. punktā paredzēts, ka "šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko kompetentās iestādes veic, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem, vai izpildītu krimināsodus, tostarp lai pasargātu no draudiem sabiedriskajai drošībai un tos novērstu."

[1] Oriģinālvaloda – franču.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV 2016, L 119, 89. lpp.).

4. Šīs direktīvas 4. pants ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis paredz, ka personas dati:

a) tiek apstrādāti likumīgi un godprātīgi;

b) tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un tie netiek apstrādāti ar minētajiem nolūkiem nesaderīgā veidā;

c) ir atbilstīgi, būtiski un nav pārmērīgi, ņemot vērā nolūkus, kādos tos apstrādā;

[..]

4. Pārzinis ir atbildīgs par atbilstību 1., 2. un 3. punktam un var to uzskatāmi parādīt."

5. Minētās direktīvas 6. pantā ir paredzēts:

"Dalībvalstis paredz, ka pārzinis attiecīgā gadījumā, cik iespējams, skaidri nošķir dažādu datu subjektu kategoriju personas datus, piemēram:

a) personas, attiecībā uz kurām pastāv nopietns iemesls uzskatīt, ka tās ir izdarījušas vai drīzumā izdarīs noziedzīgu nodarījumu;

b) personas, kas ir notiesātas par noziedzīgu nodarījumu;

c) noziedzīgā nodarījumā cietušie vai personas, attiecībā uz kurām konkrēti fakti liek uzskatīt, ka tās varētu būt noziedzīgā nodarījumā cietušie; un

d) citas personas saistībā ar noziedzīgu nodarījumu, piemēram, personas, kuras varētu aicināt sniegt liecības izmeklēšanas gaitā saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem vai pēcāk notiekošā kriminālprocesā, personas, kuras var sniegt informāciju par noziedzīgiem nodarījumiem, vai kontaktpersonas vai līdzdalībnieki kādai no a) un b) apakšpunktā minētajām personām."

6. Šīs pašas direktīvas 8. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis paredz, ka apstrāde ir likumīga tikai tad un tiktāl, ciktāl šī apstrāde ir nepieciešama tā uzdevuma izpildei, ko kompetentā iestāde veic 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos, un ka tā balstās uz Savienības vai dalībvalsts tiesībām.

2. Dalībvalsts tiesībās, ar ko regulē apstrādi šīs direktīvas darbības jomā, precizē vismaz apstrādes mērķus, apstrādājamos personas datus un apstrādes nolūkus."

7. Direktīvas 2016/680 10. pantā ir paredzēts:

"Personas datu apstrāde, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētisko datu, biometrisko datu apstrāde nolūkā veikt fiziskas personas viennozīmīgu identifikāciju, vai tādu datu apstrāde, kas attiecas uz

veselību vai uz fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju, ir atļauta tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams, uz to attiecas atbilstošas garantijas attiecībā uz datu subjekta tiesībām un brīvībām, un:

a) tas ir atļauts Savienības vai dalībvalsts tiesībās;

b) lai aizsargātu vitālas datu subjekta vai citas fiziskas personas intereses; vai

c) šāda apstrāde attiecas uz datiem, kurus datu subjekts acīmredzami ir publiskojis."

8. Šīs direktīvas 13. pants ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalstis paredz, ka pārzinis datu subjektam dara pieejamu vismaz šādu informāciju:

a) pārziņa identitāte un kontaktinformācija;

b) attiecīgā gadījumā – datu aizsardzības speciālista kontaktinformācija;

c) apstrādes nolūki, kam paredzēti personas dati;

d) tiesības iesniegt sūdzību uzraudzības iestādē un uzraudzības iestādes kontaktinformācija;

e) tas, ka pastāv tiesības pieprasīt pārzinim piekļuvi datu subjekta personas datiem un to labošanu vai dzēšanu, un personas datu attiecībā uz datu subjektu apstrādes ierobežošanu.

2. Papildus 1. punktā minētajai informācijai dalībvalstis likumā paredz, ka pārzinis datu subjektam konkrētos gadījumos sniedz šādu informāciju, lai datu subjekts varētu īstenot savas tiesības:

a) apstrādes juridiskais pamats;

b) laikposms, cik ilgi personas dati tiks glabāti, vai – ja tas nav iespējams – kritēriji, kas izmantoti minētā laikposma noteikšanai;

c) attiecīgā gadījumā personas datu saņēmēju kategorijas, tostarp trešajās valstīs vai starptautiskajās organizācijās;

d) ja nepieciešams, papildu informācija, jo īpaši tad, ja personas datus vāc bez datu subjekta ziņas.

3. Dalībvalstis var pieņemt leģislatīvus pasākumus, lai atliktu, ierobežotu vai nesniegtu informāciju datu subjektam, ievērojot 2. punktu, ciktāl un kamēr šāds pasākums ir nepieciešams un samērīgs demokrātiskā sabiedrībā, pienācīgi ņemot vērā attiecīgās fiziskās personas pamattiesības un leģitīmās intereses, lai:

a) novērstu, ka tiek traucētas oficiālas vai juridiskas pārbaudes, izmeklēšanas vai procedūras;

b) novērstu, ka tiek kaitēts noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai saukšanai pie atbildības par tiem, vai kriminālsodu izpildei;

c) aizsargātu sabiedrisko drošību;

d) aizsargātu valsts drošību;

e) aizsargātu citu personu tiesības un brīvības.

[..]”

9. Minētās direktīvas 54. pantā noteikts:

“Neskarot pieejamos administratīvos vai ārpustiesas tiesību aizsardzības līdzekļus, tostarp tiesības iesniegt sūdzību uzraudzības iestādē, ievērojot 52. pantu, dalībvalstis datu subjektam paredz tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ja viņš uzskata, ka viņa tiesības, kas izklāstītas saskaņā ar šo direktīvu pieņemtos noteikumos, ir aizskartas personas datu apstrādes rezultātā, kura neatbilst minētajiem noteikumiem.”

B. Francijas tiesības

10. *Code de procédure pénale* (Kriminālprocesa kodekss) 55-1. pantā ir noteikts:

“Kriminālpolicijas amatpersona var veikt vai uzdot veikt savā uzraudzībā attiecībā uz jebkuru personu, kura var sniegt ziņas par attiecīgās lietas faktiem, vai attiecībā uz jebkuru personu, par kuru pastāv ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu, ārējās paraugu ņemšanas darbības, kas vajadzīgas, lai veiktu tehniskas un zinātniskas pārbaudes salīdzināšanai ar izmeklēšanas vajadzībām iegūtajiem paraugiem un pierādījumiem.

Šī amatpersona veic vai savā uzraudzībā uzdod veikt biometrisko datu iegūšanas darbības, it īpaši pirkstu nospiedumu, delnu nospiedumu noņemšanu vai personas fotografēšanu, kuras vajadzīgas, lai papildinātu un varētu izmantot policijas reģistros esošos datus saskaņā ar noteikumiem, kas attiecas uz katru no šiem reģistriem.

Par personas, par kuru pastāv ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu, atteikšanos piekrist pirmajā un otrajā daļā minēto paraugu ņemšanai, ko pieprasa kriminālpolicijas amatpersona, soda ar brīvības atņemšanu uz vienu gadu un naudas sodu 15 000 EUR apmērā.

Neskarot trešās daļas piemērošanu, ja pirkstu vai delnu nospiedumu ņemšana vai personas fotografēšana ir vienīgais veids, kā identificēt personu, kura tiek uzklausīta saskaņā ar 61-1. vai 62-2. pantu par smagu noziegumu vai noziegumu, par kuru paredzēta brīvības atņemšana uz vismaz trīs gadiem, un kura atsakās apliecināt savu identitāti vai kura sniedz acīmredzami neprecīzus datus par identitāti, šo darbību var veikt bez šīs personas piekrišanas, ja ir saņemta rakstveida atļauja no Republikas prokurora, kuram kriminālpolicijas amatpersona ir iesniegusi pamatotu pieprasījumu. Kriminālpolicijas amatpersona vai tās uzraudzībā – kriminālpolicijas darbinieks izmanto piespiedu līdzekļus tikai tādā apmērā, cik tas ir absolūti nepieciešams, un samērīgi. Ja nepieciešams, šī amatpersona vai darbinieks ņem vērā personas neaizsargātību. Par šo darbību tiek sagatavots protokols, kurā minēti iemesli, kuru dēļ tā ir vienīgais personas identificēšanas līdzeklis, kā arī datums un laiks, kad tā tiek veikta. Protokolu nosūta Republikas prokuroram, tā kopiju izsniedzot ieinteresētajai personai.”

III. Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

11. 2020. gada 30. maijā vairāk nekā simts klimata aktīvistu sapulcējās Elizejas lauku prospektā Parīzē (Francija). Policija iejaucās, lai viņus izklīdinātu, un aizturēja vairākas personas, tostarp HW, par nepieteiktas demonstrācijas rīkošanu un sacelšanos. Kad HW tika uzklausīts aizturēšanas laikā, viņš darīja zināmu savu identitāti, bet atteicās piekrist savu pirkstu nospiedumu noņemšanai un sevis fotografēšanai, kas nepieciešama viņa personas identifikācijai, neraugoties uz to, ka bija informēts, ka šī atteikšanās ir noziegums, par kuru var piespriest cietumsodu un naudas sodu.

12. 2020. gada 1. jūnijā, beidzoties aizturēšanai, HW tika nogādāts pie Republikas prokurora un pie *juge des libertés et de la détention* (tiesnesis, kurš pieņem lēmumu par personas atbrīvošanu vai apcietinājuma piemērošanu (Francija)), kurš viņam piemēroja tiesas uzraudzību un informēja, ka viņam būs jāierodas *tribunal correctionnel de Paris* (Parīzes Krimināltiesa, Francija). HW tika apsūdzēts:

– pirmkārt, par to, ka 2020. gada 30. maijā Parīzē, bija organizējis tādu demonstrāciju uz publiska ceļa, par kuru nebija iesniegts iepriekšējs paziņojums saskaņā ar likumā paredzētajiem nosacījumiem, šajā gadījumā musinot tā dalībniekus – sniedzot viņiem norādījumus neuzrādīt personu apliecinošus dokumentus, nesadarboties ar tiesībsargājošām iestādēm un izveidot cilvēku ķēdi; šos norādījumus citi pasākuma dalībnieki nekavējoties izpildīja;

– otrkārt, par to, ka 2020. gada 31. maijā Parīzē, zinot kriptogrāfiskā līdzekļa slepenu kodu sistēmu, kas, iespējams, tika izmantota, lai sagatavotu, veicinātu vai izdarītu smagu noziegumu vai noziegumu, atteicies nodot vai atklāt šo slepeno kodu sistēmu pēc procesa virzītāju pieprasījuma saistībā ar pirmstiesas izmeklēšanu, uz vietas atklāta noziedzīga nodarījuma izmeklēšanu vai izmeklētājtiesneša vadītu pirmstiesas izmeklēšanu, šajā gadījumā atsakoties paziņot sava telefona drošības kodus.

– treškārt, par to, ka 2020. gada 30. maijā Parīzē, pastāvot ticamam iemeslam vai vairākiem ticamiem iemesliem aizdomām, ka viņš izdarījis vai mēģinājis izdarīt noziedzīgu nodarījumu, atteicies pakļauties pirkstu nospiedumu, delnu nospiedumu iegūšanai vai sevis fotografēšanai, kas nepieciešama, lai papildinātu un varētu izmantot policijas reģistros esošos datus saskaņā ar noteikumiem, kas attiecas uz katru no šiem reģistriem.

13. *Tribunal correctionnel de Paris* (Parīzes Krimināltiesa) ar 2021. gada 8. septembra spriedumu attaisnoja HW par faktiem, uz kuriem attiecās pirmie divi apsūdzības punkti, bet atzina viņu par vainīgu nodarījumā, uz kuru attiecas trešais apsūdzības punkts, un tādēļ piesprieda viņam naudas sodu 300 EUR apmērā.

14. HW un prokuratūra par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību *cour d'appel de Paris* (Parīzes apelācijas tiesa (Francija)), kas ir iesniedzējtiesa.

15. Iesniedzējtiesa uzskata, ka, neraugoties uz spriedumu *Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Policijas veikta biometrisko un ģenētisko datu reģistrācija)[3], joprojām ir daži neatbildēti jautājumi attiecībā uz Direktīvas 2016/680 10. panta interpretāciju, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu.

[3] Spriedums, 2023. gada 26. janvāris (C-205/21, turpmāk tekstā – "spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*", EU:C:2023:49).

16. Pirmām kārtām, Tiesas apsvērumi spriedumā *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* esot piemērojami kriminālprocesam, kurā paredzēta sistemātiska biometrisko un ģenētisko datu vākšana par ikvienu personu, pret kuru ir pietiekami pierādījumi par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, lai pamatotu tās apsūdzību [4]. Taču Tiesa vēl neesot lēmusi par tādu tiesisko situāciju, kāda paredzēta Kriminālprocesa kodeksa 55-1. pantā, kurā paredzēta sistemātiska biometrisko datu vākšana [5] izmeklēšanā par personu, par kuru pastāv "ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu", pat ja tā rezultātā netiek celta apsūdzība. Tādējādi esot jānosaka, vai šis nosacījums ir pietiekams, lai būtu izpildītas Direktīvas 2016/680 prasības.

17. Otrām kārtām, iesniedzējtiesa jautā, vai ar Direktīvu 2016/680 kompetentajām iestādēm ir noteikts pienākums pamatot to veiktās apstrādes absolūto nepieciešamību.

18. Trešām kārtām, aplūkotajā lietā esot radies vēl nebijis jautājums saistībā ar Eiropas Savienības tiesībām – saskaņā ar Francijas tiesību aktiem atteikšanās pakļauties biometrisko datu iegūšanai, esot patstāvīgs noziedzīgs nodarījums, par kuru var saukt pie kriminālatbildības un par kuru var pieņemt notiesājošu spriedumu, pat ja par galveno nodarījumu, uz kura pamata ir ticis noteikts datu vākšanas pasākums, persona nav notiesāta (turpmāk tekstā – "patstāvīgs notiesājošs spriedums"). Tādējādi rodoties jautājums, vai šādos apstākļos prasība par biometrisko datu vākšanas "absolūtu nepieciešamību" ir izpildīta un vai šāds patstāvīgs notiesājošs spriedums ir pamatots.

19. Iesniedzējtiesas ieskatā atbilde uz šiem jautājumiem ir būtiska, lai atrisinātu pamatlietu, jo HW tika saukts pie atbildības un tika notiesāts tikai par noziedzīgu nodarījumu – atteikšanos pakļauties biometrisko datu iegūšanai, kaut gan viņš tika attaisnots par galveno noziedzīgo nodarījumu – nepieteiktas demonstrācijas rīkošanu, kas pamatoja biometrisko datu iegūšanu, un nevienā tiesvedības posmā netika sniegts pamatojums šī pasākuma absolūtai nepieciešamībai.

20. Šādos apstākļos *cour d'appel de Paris* (Parīzes apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā Francijas Kriminālprocesa kodeksa 55-1. pants, kurā paredzēta sistemātiska to personu biometrisko datu iegūšana (pirkstu nospiedumu noņemšana un personas fotografēšana), attiecībā uz kurām pastāv iemesls vai vairāki iemesli aizdomām, ka tās ir izdarījušas vai mēģinājušas izdarīt noziedzīgu nodarījumu?

2) Vai Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā Francijas Kriminālprocesa kodeksa 55-1. pants, kurā nav paredzēts kompetentās iestādes pienākums katrā atsevišķā gadījumā pienācīgi pamatot, kāpēc biometrisko datu iegūšana ir absolūti nepieciešama?

[4] Sprieduma *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* 135. punktā Tiesa ir secinājusi, ka ar Direktīvu 2016/680 šāda sistemātiska vākšana netiek pieļauta.

[5] Saskaņā ar Direktīvas 2016/680 3. panta 13. punkta normām sejas attēli vai daktiloskopijas dati ir biometriskie dati.

3) Vai Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā Francijas Kriminālprocesa kodeksa 55-1. pants, kas ļauj patstāvīgi saukt pie kriminālatbildības un notiesāt personu, kura ir atteikusies pieļaut savu biometrisko datu iegūšanu, pat ja šī persona nav saukta pie kriminālatbildības vai notiesāta par noziedzīgu nodarījumu, kas pamatojis biometrisko datu iegūšanas līdzekļa piemērošanu?"

21. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā reģistrēts 2024. gada 24. maijā. Rakstveida apsvērumus iesniedza HW, Francijas, Polijas un Īrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Francijas, Čehijas un Īrijas valdības un Komisija piedalījās tiesas sēdē, kas notika 2025. gada 30. aprīlī.

IV. Juridiskā analīze

A. Par pirmo prejudiciālo jautājumu

1. Par formulējumu

22. Atgādinājumam – ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu, kā arī 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļautas tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā paredzēta *sistemātiska* to personu biometrisko datu iegūšana (pirkstu nospiedumu noņemšana un personas fotografēšana), attiecībā uz kurām pastāv iemesls vai vairāki iemesli aizdomām, ka tās ir izdarījušas vai mēģinājušas izdarīt noziedzīgu nodarījumu.

23. Vēlos norādīt, ka, lasot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, šķiet, ka iesniedzējtiesai galvenās bažas izraisa tas, ka ar Kriminālprocesa kodeksa 55-1. pantu ir atļauta tādu personu biometrisko datu vākšana, kurām nav formāli izvirzīta apsūdzība kriminālprocesā.

24. Runājot par pirmā jautājuma formulējumu, fakts, ka iesniedzējtiesa ir izmantojusi īpašības vārdu "sistemātiska"[6], izraisīja debates starp lietas dalībniekiem to rakstveida apsvērumos.

25. Francijas valdība norāda, ka ir kļūdaini apgalvot, ka Francijas tiesību aktos ir paredzēta "sistemātiska" šo biometrisko datu vākšana, jo runa ir nevis par pienākumu, bet par iespēju.

26. Komisija piekrīt Francijas valdības nostājai, uzsverot, ka kriminālpolicijas amatpersonai ir "rīcības brīvība" attiecībā uz to, kādus paraugus viņš noņem. Šī iestāde apgalvo, ka šī paraugu ņemšana nav "sistemātiska", ciktāl tā tiek veikta nevis attiecībā uz visām personām, par kurām ir aizdomas, ka tās ir izdarījušas noziedzīgu nodarījumu, bet tikai atkarībā no izmeklēšanas vajadzībām.

27. Savukārt HW apgalvo, ka, ņemot vērā policijas iestāžu praksi, attiecīgā datu vākšana ir sistemātiska[7].

[6] Iesniedzējtiesa izmanto šo terminu ne tikai šajā jautājumā, bet arī iesniedzējtiesas nolēmuma pamatojumā (skat. šo secinājumu 16. punktu). Taču tā nesniedz nekādu skaidrojumu par šī īpašības vārda lietojumu.

[7] Iesniedzējtiesā HW apgalvo, ka 2020. gada 1. janvārī automatizētajā pirkstu nospiedumu reģistrā (*FAED*) bija reģistrēti vairāk nekā 6,5 miljonu personu pirkstu nospiedumi.

28. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesas kompetencē nav sniegt valsts tiesību normu interpretāciju vai spriest par to, vai valsts tiesas sniegtā interpretācija par tām un to piemērošana ir pareiza, jo šāda interpretācija ietilpst vienīgi valsts tiesas kompetencē [8].

29. Ņemot to vērā, Tiesai, kam jāsniedz valsts tiesai lietderīga atbilde, ir kompetence sniegt norādījumus, ņemot vērā pamatlietas materiālus, kā arī Tiesai sniegtos rakstveida un mutvārdu paskaidrojumus [9].

30. Apzinos, ka robeža starp lietderīgas atbildes sniegšanu un valsts tiesību interpretāciju var būt smalka.

31. Tomēr jāprecizē, ka tas, ka iesniedzējtiesa ir lietojusi terminu "datu sistemātiska vākšana", izriet no sprieduma *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, kurš, šķiet, ir tās jautājumu pamatā [10].

32. Proti, no šī sprieduma 113. punkta izriet, ka attiecīgajā lietā iesniedzējtiesas ieskatā Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā, 8. panta 1. un 2. punktā un 10. pantā esot prasīts, lai kompetentajām iestādēm būtu *novērtējuma [rīcības] brīvība*, nosakot biometrisko un ģenētisko datu vākšanas nepieciešamību. Iesniedzējtiesas ieskatā valsts tiesībās paredzētā datu vākšana bija *obligāti piemērojama* visām personām, kuras tiek apsūdzētas par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets, taču šajās tiesībās nav prasīts konstatēt konkrētu nepieciešamību vākt visu šo kategoriju datus [11].

33. Turklāt sprieduma *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* 114. punktā Tiesa uzskatīja, ka "ceturtais jautājums ir jāsaprot tādējādi, ka ar to pēc būtības tiek mēģināts noskaidrot, vai Direktīvas 2016/680 10. pants, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādas valsts tiesības, kurās paredzēta *sistemātiska* biometrisko un ģenētisko datu *vākšana par ikvienu personu, kas apsūdzēta tīšā noziedzīgā nodarījumā, kurš ir publiskās apsūdzības priekšmets, lai veiktu to kriminālreģistrāciju*, neprasot kompetentajai iestādei noteikt un pierādīt, pirmkārt, ka šāda datu vākšana ir nepieciešama, lai sasniegtu konkrētos izvirzītos mērķus, un, otrkārt, ka šos mērķus nevar sasniegt, ievācot tikai daļu attiecīgo datu" [12].

34. Ņemot vērā divus iepriekšējo punktus, kā arī lietas dalībnieku apsvērumus šajā lietā [13], ir jāprecizē jēdzieni "rīcības brīvība" un datu "sistemātiska vākšana".

35. Kā izriet no sprieduma *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* 113. un 114. punkta, pirmkārt, "rīcības brīvība" attiecas uz valsts tiesībās paredzēto kompetentās iestādes iespēju noteikt un pierādīt datu apstrādes absolūto nepieciešamību. Otrkārt, vākšana ir "sistemātiska", kad tā tiek obligāti piemērota ikvienai personai, uz kuru attiecas attiecīgo valsts tiesību aktu piemērošanas joma.

[8] Spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Bezirkshauptmannschaft landeck* (Mēģinājums piekļūt mobilajā tālrunī saglabātajiem personas datiem) (C-548/21, turpmāk tekstā – "spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck*", EU:C:2024:830, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

[9] Skat. it īpaši spriedumu, 2023. gada 28. novembris, *Commune d'Ans* (C-148/22, EU:C:2023:924, 31. punkts).

[10] Skat. šo secinājumu 15. punktu.

[11] Šī tiesa norādīja (sprieduma *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* 78. punkts), ka "lielākā daļa Bulgārijas kriminālkodeksā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ir tīši un gandrīz visi ir publiskās apsūdzības priekšmets" un ka "saskaņā ar Bulgārijas kriminālprocesa tiesību normām persona tiek apsūdzēta, ja ir apkopoti pietiekami pierādījumi par to, ka šī persona ir vainīga tāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas ir publiskās apsūdzības priekšmets".

[12] Mans izcēlums.

[13] Skat. šo secinājumu 25. un 26. punktu.

36. No tā izriet, ka, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi, Tiesai pirms tam ir jānosaka, vai attiecīgā vākšana šajā lietā ir "sistemātiska" sprieduma *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* izpratnē.

37. Ir jākonstatē, ka biometrisko datu vākšanas "sistemātisko" raksturu nevar izsecināt no Kriminālprocesa kodeksa 55-1. panta. Proti, saskaņā ar šīs tiesību normas formulējumu, kompetentajai iestādei nav pienākuma veikt paraugu ņemšanu no ikvienas personas, par kuru pastāv ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Turklāt minētās tiesību normas otrajā daļā ir precizēts, ka šie paraugi tiek ņemti saskaņā ar noteikumiem, kas attiecas uz policijas reģistriem, un ja attiecīgie dati ir nepieciešami, lai papildinātu un varētu izmantot šos reģistrus [14].

38. Ņemot to vērā, kā liecina lietas dalībnieku debates, pirmā prejudiciālā jautājuma formulējums, kurā ir atsauce uz datu vākšanas "sistemātisko" raksturu, rada neskaidrību, jo, šķiet, ka ar to ir prezumēts, ka tāda vākšana, kas nav "sistemātiska", atbilst Direktīvai 2016/680. Tomēr es uzskatu, ka tas tā nav. Kā izklāstīšu, veicot vērtējumu pēc būtības, lai biometrisko datu "nesistemātiska" iegūšana atbilstu Direktīvas 2016/680 prasībām, tai jābūt "absolūti nepieciešamai".

39. Tamdēļ es ierosinu Tiesai pārformulēt pirmo prejudiciālo jautājumu tādā ziņā, ka ar to iesniedzējtiesas mērķis ir būtībā noteikt, vai ar Direktīvas 2016/680 10. pantu, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu, netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kas ļauj vākt biometriskos datus no ikvienas personas, par kuru pastāv ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu.

2. Par lietas būtību

a) Vispārējas piezīmes par Direktīvas 2016/680 10. pantu, kā to interpretējusi Tiesa

40. Pirmām kārtām, jāuzsver, ka Direktīvas 2016/680 10. pants ir īpaša tiesību norma, kas reglamentē īpašu personas datu kategoriju (turpmāk tekstā – "sensitīvi dati"), tostarp biometrisko datu apstrādi [15]. Kā izriet no judikatūras, minētās tiesību normas mērķis ir nodrošināt lielāku aizsardzību tādām apstrādes darbībām, kuras attiecīgo datu īpašās sensitivitātes un konteksta, kādā tie tiek apstrādāti, dēļ, kā izriet no minētās direktīvas 37. apsvēruma, var radīt nopietnu risku pamattiesībām un pamatbrīvībām, piemēram, tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesībām uz personas datu aizsardzību, kas garantētas Eiropas Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 7. un 8. pantā [16].

41. Otrkārt, kā izriet no paša Direktīvas 2016/680 10. pantā ietvertās prasības formulējuma, ka šādu datu apstrāde ir atļauta "tikai tad, kad tas ir absolūti nepieciešams", šī prasība ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek definēti stingrāki nosacījumi sensitīvu datu apstrādes likumībai iepretim

[14] Lai arī iesniedzējtiesas nolēmumā šie "noteikumi, kas attiecas uz katru no šiem [policijas] reģistriem" nav minēti, Francijas valdība tomēr ir sniegusi par tiem detalizētu skaidrojumu rakstveida apsvērumos.

[15] Direktīvas 2016/680 10. pantā paredzētie sensitīvie dati ir tostarp "biometrisk[ie] dat[i] [..] nolūkā veikt fiziskas personas viennozīmīgu identifikāciju".

[16] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 116. punkts un tajā minētā judikatūra.

nosacījumiem, kas izriet no šīs direktīvas 4. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkta un 8. panta 1. punkta, kuri atsaucas tikai uz "nepieciešamību" apstrādāt datus, kas vispārīgi ietilpst minētās direktīvas piemērošanas jomā [17].

42. Tādējādi, pirmkārt, ar [partikulas un] apstākļa vārda "tikai tad" lietojumu pirms frāzes "kad tas ir absolūti nepieciešams" tiek uzsvērts, ka sensitīvu datu apstrādi var uzskatīt par "nepieciešamu" tikai ierobežotā skaitā gadījumu. Otrkārt, šādu datu apstrādes nepieciešamības "absolūtais" raksturs nozīmē, ka šī nepieciešamība ir jāizvērtē īpaši stingri [18].

b) Kritēriji apstrādes absolūtās nepieciešamības noteikšanai

43. Jānorāda, ka Direktīvā 2016/680 nav definēta tās 10. pantā paredzētā prasība par "absolūto nepieciešamību".

44. Tomēr no citām šīs direktīvas tiesību normām var izsecināt atsevišķas norādes. Tādējādi, neskarot minētajā direktīvā paredzētos stingrākos nosacījumus sensitīvu datu apstrādes likumībai, absolūtās nepieciešamības prasība ir jāinterpretē, ņemot vērā tās 4. un 8. pantā minētos principus [19].

45. Tas citastarp nozīmē, ka sensitīvu datu vākšanas absolūtā nepieciešamība ir jāizvērtē, ņemot vērā šīs vākšanas nolūkus un mērķus, ievērojot nolūka ierobežojuma un datu minimizēšanas principus [20], no kuriem pēdējais minētais ir samērīguma principa izpausme [21].

46. Šajā ziņā, pirmkārt, kā izriet no Direktīvas 2016/680 26. apsvēruma, nepieciešamības prasība ir izpildīta, ja attiecīgo datu apstrādes mērķi nav iespējams pienācīgi sasniegt tikpat efektīvi ar citiem līdzekļiem, kas mazāk aizskar datu subjektu pamattiesības, jo īpaši tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību, kas garantētas Hartas 7. un 8. pantā. Jo īpaši, ņemot vērā fizisko personu pastiprinātu aizsardzību attiecībā uz sensitīvu datu apstrādi, pārzinim ir jāpārliecinās, vai šo mērķi nevar sasniegt, izmantojot citas datu kategorijas, kas nav uzskaitītas minētās direktīvas 10. pantā [22].

47. Otrkārt, ņemot vērā ievērojamos riskus, ko sensitīvu datu apstrāde rada datu subjektu tiesībām un brīvībām, jo īpaši saistībā ar kompetento iestāžu uzdevumiem Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā noteiktajos nolūkos, "absolūtas nepieciešamības" prasība nozīmē, ka ir jāņem vērā šādas apstrādes mērķa īpašais nozīmīgums. Šo nozīmīgumu var novērtēt, citastarp ņemot vērā sasniedzamā mērķa raksturu, jo īpaši to, ka apstrāde kalpo konkrētam mērķim, kas saistīts ar noziedzīgu nodarījumu vai noteikta smaguma sabiedriskās drošības apdraudējumu novēršanu, šādu noziedzīgu nodarījumu apkarošanu vai aizsardzību pret šādiem apdraudējumiem, kā arī ņemot vērā konkrētos apstākļus, kādos šī apstrāde tiek veikta [23].

[17] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 117. punkts.

[18] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 118. punkts.

[19] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 121. punkts.

[20] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 122.–125. punkts.

[21] Skat. spriedumu, 2024. gada 30. janvāris, *Direktor na Glavna direktsia "Natsionalna politsia" pri MVR – Sofia* (C-118/22, EU:C:2024:97, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

[22] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 126. punkts.

[23] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 127. punkts.

48. Treškārt, Tiesa jau ir nospriedusi, ka sensitīvo datu apstrādes "absolūto nepieciešamību" var noteikt, tikai ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, piemēram, it īpaši iespējamā noziedzīgā nodarījuma, par kura izdarīšanu datu subjekts tiek turēts aizdomās pamata kriminālprocesā, raksturu un smagumu, šā nodarījuma konkrētos apstākļus, iespējamo saikni ar citiem uzsāktiem kriminālprocesiem, datu subjekta agrāko noziedzīgo rīcību vai individuālo profilu [24].

49. Runājot par noziedzīga nodarījuma smagumu, jānorāda, ka jāņem vērā arī policijas iestāžu uzdevumu specifika. Tādējādi, kā Tiesa ir uzsvērusi spriedumā *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, ja tiktu uzskatīts, ka piekļuve personas datiem var būt attaisnojama tikai *smagas noziedzības* apkarošanas gadījumā, tiktu ierobežotas kompetento iestāžu izmeklēšanas pilnvaras Direktīvas 2016/680 izpratnē attiecībā uz *noziedzīgiem nodarījumiem vispārīgi*. Tiesas ieskatā tas palielinātu nesodāmības risku par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem, ņemot vērā to, kāda nozīme šiem datiem var būt kriminālizmeklēšanā. Tādējādi, nosakot šādu ierobežojumu, netiktu ņemta vērā minēto iestāžu šīs direktīvas 1. panta 1. punktā minētajos nolūkos veikto uzdevumu specifika, kas uzsvērta tās 10. un 11. apsvērumā, un tiktu apdraudēts šīs direktīvas mērķis izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu Savienībā [25].

50. Tādējādi principā fakts, ka noziedzīgs nodarījums nav kvalificēts kā "smags", nevar pats par sevi būt pamats tam, lai izslēgtu biometrisko datu vākšanas absolūto nepieciešamību. Proti, lai konstatētu noziedzīgu nodarījumu, kā arī lai identificētu tā izdarītāju, šāda veida datu vākšana var būt nepieciešama drīzāk atkarībā no noziedzīgā nodarījuma rakstura, nevis atkarībā no tā smaguma.

51. Savukārt, ja biometrisko datu vākšanas absolūtā nepieciešamība nav balstīta uz noziedzīgā nodarījuma raksturu, tai ir jābalstās uz citiem faktoriem.

c) Saistība ar pamatlietā aplūkoto datu vākšanu

1) Datu vākšanas mērķi

52. Francijas valdība savos rakstveida apsvērumos ir norādījusi, ka pamatlietā aplūkotās biometrisko datu iegūšanas mērķis ir citastarp salīdzināt pirkstu nospiedumus ar izmeklēšanas laikā iegūtajiem paraugiem, identificēt aizdomās turēto personu notiekošajā izmeklēšanā, lai izvairītos no homonīmu vai identitātes viltošanas riska, vai identificēt personu, meklējot saikni ar citiem uzsāktiem vai vēl neuzsāktiem kriminālprocesiem, piemēram, lai varētu salīdzināt pirkstu vai delnu nospiedumus ar citu izmeklēšanu gaitā iegūtajiem paraugiem [26].

53. Šie mērķi ir saistīti, pirmkārt, ar savākto datu izmantošanu konkrētā kriminālprocesā un, otrkārt, ar apstrādi citos procesos. Nepieciešamība veikt šo apstrādi skaidri izriet no Direktīvas 2016/680 27. apsvēruma [27].

[24] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 132. punkts.

[25] Spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 97. punkts.

[26] Jānorāda, ka Direktīvā 2016/680 tiek lietots termins "nolūks" (tostarp 1. panta 1. punktā, 4. panta 1. punktā un 8. pantā) un termins "mērķis" (8. panta 2. punkts). Kā norādījis ģenerāladvokāts Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*] secinājumos lietā *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* (EU:C:2022:507, 56. punkts), nošķirums starp "nolūku" un "mērķi" nešķiet acīmredzams. Ņemot to vērā, vākšanas nolūki, viņaprāt, ir tie, kas minēti šīs direktīvas 1. panta 1. punktā (skat. tādā pašā nozīmē arī spriedumu, 2022. gada 8. decembris, *Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Personas datu apstrādes nolūki – Noziedzīga nodarījuma izmeklēšana) (C-180/21, EU:C:2022:967, 43. un 44. punkts). Runājot par minētās direktīvas 8. panta 2. punktā minētajiem mērķiem, tie esot konkrētāki un tie esot jāprecizē valsts tiesību aktos, uz kuriem attiecas tās piemērošanas joma.

[27] Skat. arī spriedumu, 2022. gada 8. decembris, *Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet* (Personas datu apstrādes nolūki –Noziedzīga nodarījuma izmeklēšana) (C-180/21, EU:C:2022:967, 55. punkts).

54. Tādēļ ir jākonstatē, ka biometrisko datu vākšana ir atbilstīga un piemērota, ņemot vērā izklāstītos mērķus [28]. Tomēr tās nepieciešamība ir atkarīga citastarp no tās piemērošanas jomas, kas definēta piemērojamajā tiesiskajā regulējumā.

2) Datu vākšanas piemērošanas joma

55. Kā izriet no iesniedzējtiesas nolēmuma un no Francijas valdības apsvērumiem, pastāv domstarpības par pamatlietā aplūkotās datu vākšanas piemērošanas jomu. Iesniedzējtiesa uzskata, ka kriminālpolicijas amatpersonas var veikt biometrisko datu vākšanu par jebkuru personu, par kuru pastāv "ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu" [29]. Savukārt Francijas valdības ieskatā minētā vākšana var attiekties, pirmkārt, uz personām, par kurām pastāv ne tikai aizdomas, bet par kurām pastāv būtiskas vai saskaņotas norādes par iespējamību, ka personas, būdamas tā izdarītājas vai līdzdalībnieces tā izdarīšanā, ir varējušas būt piedalījušās tāda smaga nozieguma vai tāda nozieguma pastrādāšanā, kas sodāms ar brīvības atņemšanas sodu, un, otrkārt, uz personām, kuru pārliecinoša identifikācija izrādās nepieciešama [30].

56. Šīs domstarpības liek izvērtēt aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma divus aspektus – procesa posmu, kurā tiek veikta vākšana (šajā gadījumā – kamēr datu subjekts nav formāli apsūdzēts), un šīs vākšanas tvērumu.

57. Pirmām kārtām, runājot par procesa posmu, es uzskatu, ka biometrisko datu vākšanas mērķi nozīmē, ka šī vākšana var notikt kriminālprocesa agrīnā stadijā. Ja šī iespēja tiktu ierobežota un vākšana notiktu stadijā, kad datu subjektam tiek izvirzīta apsūdzība, tas būtu pretrunā atsevišķiem Direktīvas 2016/680 1. pantā minētajiem nolūkiem.

58. Patiesībā, kā Tiesa ir uzsvērusi spriedumā *Ministerstvo na vatreshnite raboti I* – ja ir nopietns pamats uzskatīt, ka attiecīgā persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, kas pamato tās apsūdzēšanu, un tas nozīmē, ka jau ir savākti pietiekami pierādījumi par personas saistību ar noziedzīgo nodarījumu, var būt gadījumi, kad biometrisko datu vākšana nav konkrēti nepieciešama noritošā kriminālprocesa vajadzībām [31].

59. Jāuzsver arī, ka krimināltiesības ietilpst dalībvalstu kompetencē [32]. It īpaši, dažādie kriminālprocesa posmi, kā arī ar tiem saistītās tiesības un garantijas, kas ir datu subjektam, var atšķirties atkarībā no dalībvalsts. No tā izriet, ka šis elements nav izšķirošs, lai interpretētu Direktīvas 2016/680 10. pantu.

[28] Attiecībā uz biometrisko datu apstrādi citos procesos skat. spriedumu, 2024. gada 30. janvāris, *Direktor na Glavna direktsia "Natsionalna politsia" pri MVR – Sofia* (C-118/22, EU:C:2024:97, 56. punkts).

[29] Skat. šo secinājumu 16. punktu.

[30] Francijas valdība balstās uz Francijas tiesību normām, kas nav minētas iesniedzējtiesas nolēmumā, bet kuras, šķiet, ir saistītas ar "noteikumiem, kas attiecas uz katru no šiem reģistriem", kas minēti Kriminālprocesa kodeksa 55-1. panta otrajā daļā (skat. šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmi).

[31] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 131. punkts.

[32] Spriedums, 2010. gada 8. jūlijs, *Sjöberg* un *Gerdin* (C-447/08 un C-448/08, EU:C:2010:415, 49. punkts).

60. Šādu interpretāciju neatspēko Direktīvas 2016/680 6. pants. Proti, šajā tiesību normā ir noteikts pienākums attiecīgā gadījumā un, cik iespējams, skaidri nošķirt dažādu datu subjektu kategoriju personas datus, lai viņu pamattiesības uz personas datu aizsardzību paliktu neskartas vienādā mērā neatkarīgi no kategorijas, pie kuras tie pieder [33]. Taču šīs tiesību normas mērķis nav noteikt to personu kategorijas, kuru datus var vākt [34].

61. Otrām kārtām, attiecībā uz pamatlietā aplūkotās biometrisko datu vākšanas tvērumu, atgādinu, ka prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Tiesa var tikai noteikt no Savienības tiesībām izrietošos nosacījumus, kas ir jāievēro valsts tiesībās, bet piemērojamo valsts tiesību normu noteikšana, kā arī to interpretācija ir valsts tiesu ekskluzīvā kompetencē [35].

62. Katrā ziņā es uzskatu, ka pat to tiesību aktu, kuri attiecas uz biometrisko datu vākšanu, piemērošanas jomai, kuru minējusi Francijas valdība, lai arī tā aprobežojas ar noziegumiem, par kuriem soda ar brīvības atņemšanu, ir plašs tvērums [36], un tas savukārt ļauj citustarp vākt datus par ikvienu personu, kuru ir nepieciešams pārliecinoši identificēt neatkarīgi no attiecīgā noziedzīgā nodarījuma rakstura un smaguma.

3) Kompetentās iestādes pienākums izvērtēt datu vākšanas absolūto nepieciešamību

63. Neraugoties uz šo plašo tvērumu, atšķirībā no Bulgārijas tiesību aktiem, kuri tika aplūkoti lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, no Francijas tiesību aktiem izriet, ka policijas iestādēm nav pienākuma veikt datu vākšanu par ikvienu personu, uz kuru attiecas šo tiesību aktu piemērošanas joma, un ka, gluži otrādi, šī vākšana ir pakļauta minēto iestāžu vērtējumam katrā atsevišķā gadījumā [37].

64. Lai ar šo rīcības brīvību tiktu ievērotas Direktīvas 2016/680 prasības, Francijas tiesību aktos ir jāparedz pienākums kompetentajām iestādēm izvērtēt, vai datu subjektu biometrisko datu vākšana ir absolūti nepieciešama [38].

65. Tiesa jau ir nospriedusi, ka par šī kritērija ievērošanu ir jāpārliecinās kompetentajām iestādēm [39].

[33] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 83. punkts, un spriedumu *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 100. punkts.

[34] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 84. punkts.

[35] Spriedumi, 1978. gada 16. marts, *Oehlschläger* (104/77, EU:C:1978:69, 4. punkts), un 2024. gada 7. novembris, *ERB New Europe Funding II* (C-178/23, EU:C:2024:943, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

[36] Šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 2013. gada 18. aprīlis, M.K. pret Franciju, CE:ECHR:2013:0418JUD001952209, 41. punkts. Minētajā lietā aplūkotais Francijas tiesiskais regulējums atbilst Krimināprocesa kodeksa R. 40-38-2. panta 3. punktam, kuram Francijas valdības ieskatā ir nozīme šajā lietā (skat. šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmi).

[37] Skat. šo secinājumu 37. punktu. Skat. arī ģenerāladvokāta Ž. Rišāra Delatūra [*J. Richard de la Tour*] secinājumus lietā *Policejní prezidium* (Biometrisko un ģenētisko datu saglabāšana) (C-57/23, EU:C:2025:132, 43. punkts), kuros viņš salīdzināja konkrētajā lietā aplūkotos Čehijas tiesību aktus, kuri paredz, ka policijas iestādēm ir vienīgi iespēja veikt paraugu ņemšanu, ar Bulgārijas tiesību aktiem, kuri tika aplūkoti lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*.

[38] Skat. ģenerāladvokāta Ž. Rišāra Delatūra secinājumus lietā *Policejní prezidium* (Biometrisko un ģenētisko datu saglabāšana) (C-57/23, EU:C:2025:132, 44. punkts), Atšķirībā no šajā lietā aplūkotajiem Francijas tiesību aktiem (skat. šo secinājumu 66. un 67. punktu), ģenerāladvokāts Ž. Rišārs Delatūrs ir uzsvēris, ka Čehijas tiesību aktos nav paredzēts pienākums kompetentajām iestādēm izvērtēt, vai datu subjektu biometrisko datu vākšana ir absolūti nepieciešama.

[39] Skat. spriedumu, 2024. gada 28. novembris, *Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Biometrisko un ģenētisko datu reģistrācija II) (C-80/23, turpmāk tekstā – spriedums "*Ministerstvo na vatreshnite raboti II*", EU:C:2024:991, 57. punkts).

66. Šajā lietā no Francijas valdības apsvērumiem izriet, ka ar *loi n° 78-17 du 6 janvier 1978, relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés* (1978. gada 6. janvāra likums Nr. 78-17 par informātiku, datnēm un brīvībām) [40] 6. un 88. pantu ir transponēts Direktīvas 2016/680 10. pants, skaidri tajos pārņemot tajā ietverto kritēriju par absolūto nepieciešamību. Šī valdība piebilst, ka biometrisko datu vākšanā, balstoties uz Kriminālprocesa kodeksa 55-1. pantu, nevar neievērot šīs tiesību aktu normas.

67. Ja tas tā ir, šīs atbilstošās valsts tiesību normas varētu interpretēt tā, ka ar tām kompetentajai iestādei ir noteikts pienākums izvērtēt tās veiktās vākšanas "absolūto nepieciešamību".

68. Tomēr, ņemot vērā Tiesas un iesniedzējtiesas uzdevumu nošķirumu, iesniedzējtiesai būs jāpārliecinās, vai tas tā patiešām ir, it īpaši pildot pienākumu interpretēt valsts tiesības cik vien iespējams atbilstoši Direktīvas 2016/680 tekstam un nolūkam [41].

69. Ņemot vērā pamatlietas apstākļus attiecībā uz tādas personas biometrisko datu vākšanu, kas aizturēta par neatļautas demonstrācijas rīkošanu un dalību tajā, iesniedzējtiesai ir arī jāpārliecinās, ka kompetentā iestāde ir piemērojusi likumu atbilstoši Direktīvas 2016/680 prasībām [42].

70. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu uz pirmo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram drīkst vākt biometriskos datus no ikvienas personas, par kuru pastāv ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu, ja vien šajā regulējumā kompetentajai iestādei ir paredzēts pienākums izvērtēt katras vākšanas absolūto nepieciešamību.

B. Par otro prejudiciālo jautājumu

71. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai kompetentajai iestādei, ņemot vērā absolūtās nepieciešamības prasību, kas izriet no Direktīvas 2016/680 10. panta, ir pienākums pamatot lēmumu veikt biometrisko datu vākšanu.

72. Manuprāt, šāds pienākums izriet no spriedumiem *Ministerstvo na vatreshnite raboti II* un *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, un es nesaskatu iemeslu, kāpēc būtu jāatkāpjas no šī judikatūras.

[40] Šīs tiesību normas tika pieņemtas ar 2018. gada 12. decembra rīkojumu Nr. 2018-1125 (1. pants). Tomēr jānorāda, ka minētās tiesību normas nav ietvertas iesniedzējtiesas nolēmumā.

[41] Spriedumi, 1984. gada 10. aprīlis, *von Colson* un *Kamann* (14/83, EU:C:1984:153, 26. punkts) un 2025. gada 30. aprīlis, *Nastolo* (C-370/24, EU:C:2025:300, 43. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī attiecībā uz Direktīvu 2016/680, spriedumu *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 133. punkts.

[42] Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta Ž. Rišāra Delatūra secinājumus lietā *Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Biometrisko un ģenētisko datu reģistrācija II) (C-80/23, EU:C:2024:513, 49. punkts). Skat. arī attiecībā uz valsts tiesību normu piemērošanas nosacījumiem, kā arī to faktisko īstenošanu spriedumu, 2009. gada 23. aprīlis, *Angelidaki* u.c. (no C-378/07 līdz C-380/07, EU:C:2009:250, 164. punkts un tajā minētā judikatūra).

73. Lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti II*, jautājums bija par to, vai tad, ja valsts tiesību aktos kompetentajai iestādei nav paredzēts pienākums pārbaudīt un pierādīt sensitīvu datu vākšanas absolūtu nepieciešamību saskaņā ar Direktīvas 2016/680 10. pantu, tiesa, kurā kompetentā iestāde ir vērsusies saistībā ar minētās vākšanas piespiedu izpildi, var nodrošināt šāda pienākuma izpildi [43].

74. Atbildē Tiesa nosprieda, ka, tā kā kompetentajai iestādei saskaņā ar valsts tiesībām nav pienākuma izvērtēt veiktās vai veicamās apstrādes "absolūto nepieciešamību", tiesa, kurā iesniegts pieprasījums lemt par šādu šīs kompetentās iestādes veiktu personas datu apstrādi, nevar pēdējās minētās vietā nodrošināt, ka tiek izpildīts Direktīvas 2016/680 10. pantā šai iestādei noteiktais pienākums [44].

75. Pat ja Tiesa nav skaidri minējusi pienākumu norādīt pamatojumu, šāds pienākums, manuprāt, izriet no minētā sprieduma.

76. Pirmām kārtām, saskaņā ar Direktīvas 2016/680 54. panta normām, kurās konkrētu izpausmi rod Hartas 47. pantā noteiktais, dalībvalstis paredz, ka datu subjektam ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ja viņš uzskata, ka viņa tiesības, kas paredzētas saskaņā ar šo direktīvu pieņemtās tiesību normās, ir pārkāptas viņa personas datu apstrādes rezultātā, kura neatbilst minētajām tiesību normām.

77. Otrām kārtām, saskaņā ar judikatūru Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā principā prasa, lai attiecīgā persona varētu uzzināt attiecībā uz to pieņemtā lēmuma pamatojumu vai nu no paša lēmuma vai no šī pamatojuma paziņojuma, lai persona pēc iespējas labākos apstākļos varētu aizstāvēt savas tiesības un, zinot visus apstākļus, nolemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā, kā arī lai šī tiesa pilnībā varētu īstenot attiecīgā lēmuma tiesiskuma pārbaudi [45].

78. Tā kā Tiesa ir secinājusi, ka tiesa nevar aizstāt kompetento iestādi attiecībā uz datu vākšanas absolūtās nepieciešamības pārbaudi, tas noteikti nozīmē tiesības uz to, lai tiesa vēlāk izvērtētu šo pārbaudi.

79. Lai gan šīs tiesības nav absolūta prerogatīva un atbilstoši Hartas 52. panta 1. punktam tās var ierobežot, tas var notikt tikai tad, ja šādi ierobežojumi ir paredzēti tiesību aktos, ja tie respektē attiecīgo tiesību un brīvību būtību un ja saskaņā ar samērīguma principu tie ir nepieciešami un patiešām atbilst Savienības atzītiem vispārējo interešu mērķiem vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības [46].

80. Valdības, kuras piedalījās tiesas sēdē, norādīja, ka, pienākuma noteikšana kompetentajām iestādēm pamatot katru lēmumu, kurš pieņemts atbilstoši Direktīvas 2016/680 10. pantam, ietekmētu kriminālizmeklēšanu efektīvu norisi, kā arī noziedzības apkarošanu. Kaut arī tie ir vispārējo interešu mērķi, uzskatu, ka aplūkotais tiesību efektīvi vērsties tiesā ierobežojums nav ierobežots līdz absolūti nepieciešamajam.

[43] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti II*, 52. punkts.

[44] Spriedums *Ministerstvo na vatreshnite raboti II*, 57. punkts.

[45] Spriedums, 2019. gada 8. maijs, PI (C-230/18, EU:C:2019:383, 78. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 118. punkts.

[46] Spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 119. punkts un tajā minētā judikatūra. Šajā nozīmē skat. arī Direktīvas 2016/680 104. apsvērumu.

81. Pirmām kārtām, ciktāl aplūkotā datu vākšana nav sistemātiska, pienākums norādīt pamatojumu man nešķiet pārāk liels slogs kompetentajām iestādēm. Turklāt, kaut arī kompetentajām iestādēm ir jābūt zināmai rīcības brīvībai, lai sasniegtu Direktīvas 2016/680 1. panta 1. punktā minētos mērķus, tās pašas direktīvas 10. pantā paredzētais pienākums pamatot to lēmumus ir vēl jo būtiskāks.

82. Otrām kārtām, kā Tiesa ir būtībā norādījusi spriedumā *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, Direktīvas 2016/680 13. panta 1. un 2. punktā kopsakarā ar tās 54. pantu ir noteikts pienākums informēt datu subjektu. Lai arī ar šīs direktīvas 13. panta 3. punktu dalībvalstīm ir atļauts pieņemt leģislatīvus pasākumus, lai atliktu, ierobežotu informācijas sniegšanu vai pat nesniegtu informāciju datu subjektam, valsts tiesiskais regulējums, kurā vispārīgi būtu izslēgtas jebkādas tiesības uz informāciju, neatbilstu Savienības tiesībām [47].

83. Šajā ziņā, atbildot uz jautājumu, kuru Tiesa uzdeva tiesas sēdē, Francijas un Čehijas valdība apgalvoja, ka spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck* nav piemērojams šajā lietā, jo šis spriedums attiecoties uz tiesas vai neatkarīgas administratīvas iestādes iepriekšēju pārbaudi par policijas iestāžu piekļuvi datu subjekta mobilajā tālrunī esošajiem datiem.

84. Taču man ir šaubas par šo argumentu atbilstību. Vispirms, manuprāt, pienākums norādīt pamatojumu ir vēl jo vairāk nepieciešams, ja datu vākšana nav pakļauta iepriekšējai pārbaudei. Turpinājumā jānorāda, ka, lai arī mobilais tālrunis, protams, var saturēt sensitīvus datus Direktīvas 2016/680 10. panta izpratnē [48], spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck* neattiecas tikai uz šāda veida datiem. No tā izriet, ka no šī sprieduma izrietošais pienākums norādīt pamatojumu *a fortiori* ir piemērojams šeit aplūkotās lietas apstākļiem attiecībā uz sensitīvu datu vākšanu.

85. Visbeidzot, kā pamatoti ir norādījusi Komisija, atbildot uz to pašu Tiesas uzdoto jautājumu, no Direktīvas 2016/680 4. panta 4. punkta izriet, ka kompetentajai iestādei ir jāvar uzskatāmi pierādīt citastarp datu apstrādes, ko tā veic, nepieciešamību. Šis atbildības princips, kurš paredzēts arī Regulas (ES) 2016/679 [49] 5. panta 2. punktā, ir jāinterpretē, ņemot vērā šīs direktīvas 54. pantu. No tā izriet, ka pienākums norādīt pamatojumu izriet no minētās direktīvas vispārējās sistēmas.

86. Trešām kārtām, kā izriet no pastāvīgās judikatūras, pienākuma norādīt pamatojumu apmērs ir atkarīgs no katras situācijas īpašajiem apstākļiem [50]. Ja detalizētāks pamatojums var izrādīties nepieciešams it īpaši attiecībā uz mazāka smaguma noziedzīgiem nodarījumiem, attiecībā uz smagiem noziegumiem tas var būt īss. Turklāt, runājot par tādiem noziedzīgiem nodarījumiem kā, piemēram, ielaušanās, attiecībā uz kuriem ir skaidri nepieciešams identificēt to izdarītāju, es neizslēdzu, ka biometrisko datu vākšanas absolūto nepieciešamību var izsecināt no visiem lietas materiāliem. Proti, persona var viegli saprast iemeslus, kādēļ notiek šī iejaukšanās tās tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību un personas datu aizsardzību.

47 Spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 120.–121. punkts un tajos minētā judikatūra.

48 Spriedums *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 94. punkts.

49 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.). Attiecībā uz šīs regulas 5. panta 2. punktu skat. spriedumu, 2025. gada 27. februāris, *Amt der Tiroler Landesregierung* (C-638/23, EU:C:2025:127, 33. punkts).

50 Spriedums, 2011. gada 28. jūlijs, *Agrana Zucker* (C-309/10, EU:C:2011:531, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

87. Taču iemesls, kura dēļ biometrisko datu vākšana par personu, par kuru ir aizdomas, ka tā ir piedalījusies neatļautā demonstrācijā, būtu absolūti nepieciešama, it īpaši, ja par šīs personas identitāti nav ne mazāko šaubu, nešķiet acīmredzams, vismaz šī konkrētā procesa vajadzībām. Tādā situācijā kompetentajai iestādei ir pienācīgi jāpamato savs lēmums, lai datu subjekts var saprast šādas vākšanas iemeslus, un tikai atsauce uz visiem lietas materiāliem principā nav pietiekama [51].

88. Tādēļ es ierosinu uz otro prejudiciālo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēts kompetentās iestādes pienākums katrā atsevišķā gadījumā pienācīgi pamatot iemeslu, kādēļ biometrisko datu iegūšana ir absolūti nepieciešama.

C. Par trešo prejudiciālo jautājumu

1. Par pieņemamību

89. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kas ļauj saukt pie kriminālatbildības un notiesāt personu par patstāvīgu nodarījumu, ko veido fakts, ka tā ir atteikusies pieļaut savu biometrisko datu iegūšanu, pat ja šī persona nav saukta pie kriminālatbildības vai notiesāta par noziedzīgu nodarījumu, kas ir biometrisko datu iegūšanas līdzekļa piemērošanas pamatā.

90. Francijas valdība uzskata, ka šis jautājums ir nepieņemams, jo Direktīvā 2016/680 nav noteikumu par noziedzīgo nodarījumu, ko veido atteikšanās pakļauties personas datu vākšanai. No tā izrietot, ka uz notiesāšanu par šādu nodarījumu neattiecas šīs direktīvas piemērošanas joma un tātad neattiecas arī Savienības tiesības.

91. Turklāt šī valdība un Komisija apgalvo, ka iesniedzējtiesa nenorāda iemeslus, kuru dēļ Direktīvas 2016/680 tiesību normām varētu būt ietekme uz notiesāšanu par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu.

92. Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 94. panta c) punktu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jābūt ietvertam to iemeslu izklāstam, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī jānorāda saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem. Šim izklāstam ir jāļauj Tiesai pārbaudīt ne tikai lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, bet arī tās kompetenci atbildēt uz uzdoto jautājumu [52].

93. Kaut arī es piekrītu konstatējumam, ka iesniedzējtiesa nepaskaidro, kādā veidā minētajām Direktīvas 2016/680 tiesību normām varētu būt ietekme uz notiesāšanu par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu, uzskatu, ka šādu saikni var izsecināt no visiem Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem, kā arī no judikatūras, un to es izklāstīšu turpinājumā.

[51] Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 8. maijs, PI (C-230/18, EU:C:2019:383, 78. un 91. punkts un tajos minētā judikatūra), un 2023. gada 16. februāris, *HYA* u.c.(Telefonsarunu noklausīšanās atļauju pamatojums) (C-349/21, EU:C:2023:102, 59.–61. punkts).

[52] Spriedums, 2014. gada 6. marts, *Siragusa* (C-206/13, EU:C:2014:126, 19. punkts). Skat. arī spriedumu *Ministerstvo na vatreshnite raboti I*, 55. punkts.

94. Turklāt ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja nav acīmredzams, ka Savienības tiesību akta interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu – kā tas ir Direktīvas 2016/680 gadījumā –, uz iebildumu par šā tiesību akta nepiemērojamību pamatlietā attiecas jautājuma būtība [53].

2. Par lietas būtību

a) Direktīvas 2016/680 piemērošana notiesāšanai par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu

95. Vispirms jāprecizē, ka notiesāšana par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu neizriet no Direktīvas 2016/680 10. panta transponēšanas Francijas tiesībās. Proti, kā pamatoti norāda Francijas valdība, šajā direktīvā nav nevienas tiesību normas par šo jautājumu.

96. Tomēr tas ne obligāti nozīmē, ka notiesāšana par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu ir ārpus Savienības tiesību piemērošanas jomas [54]. Proti, lai valsts tiesību norma ietilptu šo tiesību piemērošanas jomā, nav nepieciešams, lai valsts likumdevējam būtu bijis nodoms to īstenot; šādu mērķi drīzāk izsaka valsts pasākuma konkrētā piemērošana [55].

97. Turpinājumā – Direktīvas 2016/680 piemērošanas joma ir definēta tās 2. panta 1. punktā, kurā paredzēts, ka šo direktīvu "piemēro personas datu apstrādei, ko veic kompetentās iestādes [tās] 1. panta 1. punktā izklāstītajos nolūkos", proti, it īpaši "ar mērķi novērst, izmeklēt, atklāt noziedzīgus nodarījumus vai saukt pie atbildības par tiem".

98. Tamdēļ tas nozīmē, ka HW tika notiesāts ar pamatojumu, ka viņš iebilda pret darbību, uz kuru attiecas Direktīvas 2016/680 piemērošanas joma. Tādējādi var uzskatīt, ka kriminālpolicijas amatpersonas "mēģināja" apstrādāt personas datus un ka tas neizdevās HW atteikuma dēļ, un šis mēģinājums ietilpst šīs direktīvas piemērošanas jomā [56].

99. Visbeidzot jāprecizē, ka notiesāšanu par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu var atļaut tikai, ja kompetento iestāžu paredzētā datu vākšana, pret kuru datu subjekts iebilst, atbilst Direktīvas 2016/680 10. panta prasībām, tostarp "absolūtas nepieciešamības" prasībai. Prasības, kuras ar Direktīvu 2016/680 noteiktas datu apstrādei, kas ietilpst tās piemērošanas jomā, tādējādi ir nosacījums notiesāšanas par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu likumībai [57].

[53] Skat. spriedumu *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 67. punkts un tajā minētā judikatūra.

[54] Skat. attiecībā uz direktīvu transponēšanu pašu par sevi un Savienības tiesību īstenošanu spriedumu, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 28. punkts).

[55] Skat. Safjan, M., Düsterhaus, D., un Guérin, A., "La Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne et les ordres juridiques nationaux, de la mise en œuvre à la mise en balance", *Revue trimestrielle de droit européen*, 2016, 221. lpp.

[56] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 77. punkts. Tiesa nosprieda, ka tāds policijas iestāžu mēģinājums piekļūt mobilajā tālrunī esošajiem datiem krimināllietas izmeklēšanas nolūkos ietilpst Direktīvas 2016/680 piemērošanas jomā. Skat. arī ECT spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Aycaguer* pret Franciju (CE:ECHR:2017:0622JUD000880612), kurā minētā tiesa sprieduma 35. punktā uzskatīja, ka "uz doto brīdi prasītājs nav reģistrēts [policijas reģistrā], jo viņš atteicās pieļaut DNS parauga ņemšanu, kas noteikta likumā. Tomēr viņš par to tika notiesāts krimināllietā. Nav strīda par to, ka šis notiesājošais spriedums ir iejaukšanās prasītāja tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību [1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK")] 8. panta 1. punkta izpratnē". Pat ja es apzinos, ka Savienības tiesību (vai pat Hartas) piemērošanas joma atšķiras no ECPAK piemērošanas jomas, no šī sprieduma izriet, ka pastāv cieša saikne starp datu vākšanu un notiesājošu spriedumu atteikšanās pakļauties šai datu vākšanai gadījumā.

[57] Skat. pēc analoģijas spriedumu, 2017. gada 16. maijs, *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 41., 63. un 74. punkts).

b) Vai ar Direktīvu 2016/680 netiek pieļauta notiesāšana par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu?

100. Manis pirmīt minētais apstāklis, manuprāt, ir arī vienīgais no Direktīvas 2016/680 izrietošais kritērijs, kuram ir ietekme uz notiesāšanu par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu – valsts tiesai, pirms atzīt apsūdzēto par vainīgu noziedzīga nodarījuma, ko veido atteikšanās pakļauties biometrisko datu iegūšanai, ir jāpārliecinās, ka šī datu iegūšana, ja tā būtu notikusi, atbilstu šīs direktīvas 10. pantam kopsakarā ar tās 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu [58], kā arī ar tās 8. panta 1. un 2. punktu.

101. Taču es uzskatu, ka, raugoties no šo Direktīvas 2016/680 tiesību normu formulējuma aspekta, kā arī no tās mērķu aspekta [59], nekas neliedz valsts likumdevējam paredzēt notiesāt personu, kura ir atteikusies pakļauties biometrisko datu iegūšanai, pat ja persona nav saukta pie kriminālatbildības vai notiesāta par noziedzīgo nodarījumu, kas pamatoja šo datu iegūšanu. Proti, kā norādīja visi tiesas sēdes dalībnieki, absolūtās nepieciešamības prasība ir jāizvērtē brīdī, kad iestādes ir paredzējušas veikt datu iegūšanu. Ņemot to vērā, uzskatu, ka ir nepieciešami vēl divi precizējumi.

102. Pirmkārt, kompetentajai iestādei ir pienākums izvērtēt jebkādas vēlākas datu apstrādes absolūto nepieciešamību. Fakts, ka datu subjekts nav saukts pie kriminālatbildības, it īpaši ir nozīmīgs kritērijs, lai noteiktu viņa datu glabāšanas absolūto nepieciešamību [60].

103. Otrkārt, uzskatu, ka notiesāšana par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu ir jāizvērtē, ņemot vērā Hartas 7. un 8. pantu, kā arī 49. panta 3. punktu.

c) Hartas 7. un 8. pants, kā arī 49. panta 3. punkts

104. Saskaņā ar Francijas valdības skaidrojumiem, atteikšanās pakļauties savu biometrisko datu iegūšanai noziedzīgais nodarījums konkrēti attiecas uz tādas rīcības inkriminēšanu, kas rada šķērsli efektīvai kriminālizmeklēšanas norisei.

105. Pēdējais minētais ir Savienības tiesībās atzīts vispārējo interešu mērķis, notiesāšana par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu tomēr ir arī iejaukšanās ar Hartas 7. un 8. pantu garantētajās tiesībās [61]. Tātad saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu šādai notiesāšanai ir jāatbilst samērīguma principam.

106. Turklāt, tā kā notiesāšana par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu nozīmē kriminālsodāmību, ir jāņem vērā arī Hartas 49. panta 3. punkts, kurā paredzēts, ka sodu smagums nedrīkst būt nesamērīgs ar noziedzīgā nodarījuma smagumu.

[58] Skat. attiecībā uz Direktīvas 2016/680 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu, spriedumu *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 73. punkts.

[59] Proti, nodrošināt fizisko personu personas datu aizsardzību augstā līmenī, kā arī palīdzēt izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu Savienībā; šajā nozīmē skat. it īpaši Direktīvas 2016/680 2., 4., 7. un 15. apsvērumu.

[60] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 30. janvāris, *Direktor na Glavna direktsia "Natsionalna politsia" pri MVR – Sofia* (C-118/22, EU:C:2024:97, 65. punkts un tajā minētā ECT judikatūra). Skat. arī jēdzienu "apstrāde" Direktīvas 2016/680 3. panta 2. punktā, kurš aptver tostarp gan datu vākšanu, gan glabāšanu.

[61] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Bezirkshauptmannschaft Landeck*, 77. un 95. punkts, un ECT spriedumu, 2017. gada 22. jūnijs, *Aycaguer* pret Franciju, CE:ECHR:2017:0622JUD000880612, 35. punkts.

107. Proti, samērīguma princips dalībvalstīm ir jāievēro, kad tās īsteno Savienības tiesības, tostarp ja piemērojamo sodu jomā nav veikta Savienības tiesību aktu saskaņošana, un it īpaši, ja dalībvalstis ievieš krimināltiesiska rakstura sodus [62].

108. Saskaņā ar samērīguma principu, pirmkārt, piemērotajai sankcijai ir jāatbilst pārkāpuma smagumam un, otrkārt, nosakot sankciju, kā arī nosakot naudas soda apmēru, ir jāņem vērā katras lietas individuālie apstākļi [63].

109. No visiem šiem apstākļiem, manuprāt, īpaši jāņem vērā datu subjekta rīcība un profils, iepriekšējā sodāmība, tā noziedzīgā nodarījuma smagums, kas pamatoja viņa datu vākšanu, un notiesāšanas par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu.

110. Runājot par šo pēdējo minēto aspektu, kā to tiesas sēdē apstiprināja Francijas valdība, par noziedzīgo nodarījumu, ko veido atteikšanās pakļauties savu biometrisko datu iegūšanai, ja tas tiek konstatēts, tiek spriests tajā paša laikā, kad tiek spriests par "galveno" noziedzīgo nodarījumu. Pamatlietā šķiet, ka *tribunal correctionnel de Paris* (Parīzes krimināltiesa) 2021. gada 8. septembrī pasludināja vienlaicīgi attaisnojošo spriedumu par dalību neatļautā demonstrācijā un notiesājošo spriedumu par atteikšanos pakļauties biometrisko datu iegūšanai.

111. Šādos apstākļos jānorāda, ka, lai arī notiesāšana par atteikšanos pakļauties biometrisko datu iegūšanai varēs veicināt nākotnē notiekošu procesu efektīvu norisi, it īpaši atkārtota pārkāpuma gadījumā, tas tomēr neveicina notiekošā procesa efektīvu norisi.

112. Visbeidzot – tas, ka datu subjekts netika notiesāts par galveno noziedzīgo nodarījumu, arī ir jāņem vērā, lai noteiktu soda par atteikšanos pakļauties savu biometrisko datu iegūšanai apmēru. Šajā ziņā norādu, ka saskaņā ar Francijas valdības skaidrojumiem – tiklīdz attaisnojošais spriedums ir kļuvis galīgs, pirkstu nospiedumi un ar tiem saistītā informācija tiek dzēsta.

113. Tālab es ierosinu uz trešo jautājumu atbildēt, ka Direktīvas 2016/680 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļauta valsts tiesību norma, atbilstoši kurai drīkst saukt pie krimināltiesiskās atbildības un notiesāt personu par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu, ko veido atteikšanās pieļaut savu biometrisko datu iegūšanu, pat ja šī persona nav saukta pie krimināltiesiskās atbildības vai notiesāta par biometrisko datu iegūšanas līdzekļa piemērošanas pamatā esošo noziedzīgo nodarījumu, ja vien šī datu iegūšana, ja tā būtu notikusi, būtu atbilstoša no minētajiem pantiem izrietošajām prasībām.

V. Secinājumi

114. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai atbildēt uz *cour d'appel de Paris* (Parīzes apelācijas tiesa, Francija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai

[62] Spriedums, 2022. gada 8. marts, *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld* (Tieša iedarbība) (C-205/20, EU:C:2022:168, 31. punkts). Skat. arī spriedumu, 2023. gada 4. maijs, *Agenția Națională de Integritate* (C-40/21, EU:C:2023:367, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

[63] Spriedums, 2018. gada 4. oktobris, *Link Logistik N&N* (C-384/17, EU:C:2018:810, 40.–42. un 45. punkts).

izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI, 10. pants kopsakarā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktu un 8. panta 1. un 2. punktu

jāinterpretē tādējādi, ka,

– ar to tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram drīkst vākt biometriskos datus no ikvienas personas, par kuru pastāv ticams iemesls vai vairāki ticami iemesli aizdomām, ka tā ir izdarījusi vai mēģinājusi izdarīt noziedzīgu nodarījumu, ja vien šajā tiesiskajā regulējumā kompetentajai iestādei ir paredzēts pienākums izvērtēt katras vākšanas absolūto nepieciešamību,

– ar to netiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā nav paredzēts kompetentās iestādes pienākums katrā atsevišķā gadījumā pienācīgi pamatot iemeslu, kādēļ biometrisko datu iegūšana ir absolūti nepieciešama,

– ar to tiek pieļauta tāda valsts tiesību norma, atbilstoši kurai drīkst saukt pie krimināltatbildības un notiesāt personu par patstāvīgu noziedzīgu nodarījumu, ko veido atteikšanās pieļaut savu biometrisko datu iegūšanu, pat ja šī persona nav saukta pie krimināltatbildības vai notiesāta par biometrisko datu iegūšanas līdzekļa piemērošanas pamatā esošo noziedzīgo nodarījumu, ja vien šī datu iegūšana, ja tā būtu notikusi, būtu atbilstoša no minētajiem Direktīvas 2016/680 pantiem izrietošajām prasībām.